

АХБОРОТ-КОММУНИКАТИВ КОМПЕТЕНТЛИКНИ РИВОЖЛАНТИРИШ ВА УНИНГ АСОСИЙ ОМИЛЛАРИ

Хайтбоева Мехринисо Низомаддин қизи

*Тошкент ахборот технологиялари университети Урганч филиали
Телекоммуникация инженеринги кафедраси стажор-ўқитувчиси*

Аннотация. Мазкур мақолада ахборот-коммуникатив компетентликни ривожлантириш ва унинг асосий омиллари, бўлғуси педагоглар касбий фаолиятларида фойдаланиб мультимедиа маҳсулотларини яратиш технологиясининг ўзига хос хусусиятлари ёритиб берилган.

Калит сўзлар: ахборот-коммуникатив компетентлик, санъат ва маданият таълими, ахборот технологиялар, дастурий таъминот, маданий дастурий таъминот, мультимедиа.

Абстракт. В данной статье описано развитие информационно-коммуникативной компетентности и ее основные факторы, особенности технологии создания мультимедийных продуктов, их использования в профессиональной деятельности будущих педагогов.

Ключевые слова: информационно-коммуникативная компетентность, художественно-культурное образование, информационные технологии, программное обеспечение, культурное программное обеспечение, мультимедиа.

Abstract. This article describes the development of information-communicative competence and its main factors, the specific features of the technology of creating multimedia products, using them in the professional activities of future pedagogues.

Key words: information-communicative competence, art and culture education, information technology, software, cultural software, multimedia.

Бозор муносабатлари шароитида меҳнат бозорида устувор ўрин эгаллаган кучли рақобатга бардошли бўлиш ҳар бир мутахассисдан медиа компетентликка эга бўлиш, уни изчил равишда ошириб боришни тақозо этмоқда. Хўш, компетентлик нима? Педагог ўзида қандай компетентлик сифатларини ёрита олиши зарур?

“Компетентлик” (ингл. “competence” – “қобилият”) – фаолиятда назарий билимлардан самарали фойдаланиш, юқори даражадаги касбий малака, маҳорат ва иқтидорни намоён эта олишдир. “Компетентлик” тушунчаси таълим соҳасига психологик илмий изланишлар натижасида кириб келган. Психологик нуқтаи назардан компетентлик “ноанъанавий вазиятлар, кутилмаган ҳолларда мутахассиснинг ўзини қандай тутиши, мулоқотга киришиши, рақиблар билан ўзаро муносабатларда янги йўл тутиши, ноаниқ вазифаларни бажаришда, зиддиятларга тўла маълумотлардан фойдаланишда, изчил ривожланиб боровчи ва мураккаб жараёнларда ҳаракатланиш режасига эгаллик”ни англатади.

-таълим тизимининг ўзида юзага келувчи, таълим сифати, замонавийлиги ҳамда оммавийлигини таъминлашга қаратилган эҳтиёжлар.

Ахборот-коммуникатив компетентликни тизимли компонентларнинг бирлиги сифатида ифодалашни яъни «ахборот билан ишлаш усуллариини ўзлаштириш учун зарур бўлган интеграл шахс сифати» деб ҳисоблашди.

Бўлажак ўқитувчиларни интеллектуал салоҳиятини ошириш, дунёқарашларини бойитишда уларни инновацион таълим технологиялари, ўқитишнинг янги, инновацион шакл, метод ва воситалари билан таништириш, педагогларда касбий компетентлик сифатлари ва креатив қобилият моҳияти билан яқиндан таништириш муҳим аҳамиятга эга.

Олий таълим муассасаларида бўлажак мутахассисларнинг ўз устиларида изчил, самарали ишлашларида фаолиятга лойиҳали ёндошув асосида олиб бориш самарали ҳисобланади. Уларнинг лойиҳали ёндошув асосида ўз устида ишлаш босқичлари ва ҳар бир босқичда амалга ошириладиган вазифаларнинг самарали ҳал этилиши навбатдаги босқичга ўтиш имконини беради. Бўлажак ўқитувчининг педагогик компетентликка эга бўлишида ўзини ўзи таҳлил қила олиши ҳам муҳим бўлиб, бу мутахассис томонидан касбий фаолиятда ташкил этиладиган ўз амалий ҳаракатлари моҳиятининг ўрганилиши саналади. Мутахассиснинг педагогик компетентлик сифатларига эга бўлишида уларнинг ўз-ўзини баҳолаш малакаларига эгаллиги ҳам зарур ва бунинг натижасида у ўзини ўзи таҳлил қилади ҳамда компетентлигини ҳолисона баҳолаш имкониятига эга бўлади. Моҳиятига кўра ўзини ўзи баҳолаш субъект учун шахсий имкониятларини ҳисоб-китоб қилиш, ўзига объектив баҳо бериш, ўзидан қониқишни таъминлайди.

Юқоридаги фикрларга таянган ҳолда ахборот-коммуникатив компетентлик концепцияси ва унинг таркибий таркибий қисмларининг таърифи асосида ўқув жараёнида талабаларнинг ахборот-коммуникатив компетентлигини муваффақиятли ривожлантириш педагогнинг инновацион фаолият мажмуасини амалга ошириш муҳим деган хулосага келинди.

Хулоса ўрнида айтиш керакки, бўлажак ўқитувчи педагогик компетентлигини такомиллаштиришга қаратилган индивидуал ривожлантириш дастурларида педагогик билим, малака ва шахсий сифатларининг айни пайтдаги мавжуд даражаси ва бу компетентликни ривожлантиришга қаратилган истиқбол вазифалар келтирилиб ўтилган бўлиши тавсия этилади. Бу ўз навбатида бўлажак ўқитувчиларнинг касбий жиҳатдан ривожланиш динамикасини турли даражаларда доимий мониторинг қилиб боришда самарали фаолият маҳсули бўлиб, бунинг натижасида педагог касбий компетентлигига катта эътибор қаратилиши лозим бўлган компетентлик қисмлари яққол кўринади ва бу уни ривожлантиришга туртки беради.

Педагогик компетентлиги юқори таълим берувчи томонидан олиб бориладиган ўқув-тарбия жараёнларида ҳар бир фан ва мавзу ёритилиш жараёни аввало таълим олувчи юқори даражали билим олиши ва юқори

касбий компетентлигини шакллантиришга қаратиш талабаларнинг келгусида юқори салоҳиятли ва рақобатбардош кадрлар бўлиб етишишларига ёрдам беради. Бу аввало, жамиятни ривожлантиришга асосий омил бўлиб хизмат қилади, зеро, юқори малакали педагог кадрларни тайёрлаш келгусида интеллектуал салоҳиятли ёшлар етишиб чиқишини таъминлайди.

Адабиётлар рўйхати

1. Муслимов Н.А. Бўлажак касб таълими ўқитувчиларини касбий шакллантириш / Монография. – Т.: Фан, 2004.
2. Барышева Т.А., Жигалов Ю.А. Психолого-педагогические основы развития креативности – СПб.: СПГУТД, 2006.
3. Башина Т.Ф., Ильин Е.П. Психология творчества, креативности, одаренности. – СПб.: Питер, 2009.
4. Очилов М. Янги педагогик технологиялар. – Қарши. Насаф, 2000. – 80 б.
5. Толипов Ў., Усмонбоева М. Педагогик технология: назария ва амалиёт. – Т.: Фан, 2005. – 205 б.